

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 15CoP/109/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5823232233
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Mejstřík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5823232233.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a členiek senátu Mgr. Silvie Tisovej a JUDr. Miriam Štillovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, bytom u matky, deti rodičov, matka: D. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XXX, XXX XX F., zastúpená JUDr. Máriom Patakym, advokátom so sídlom Hviezdoslavova 1322/11A, 029 01 Námestovo a otec: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XXX, XXX XX F., o návrhu otca na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 7P/133/2023 - 131 zo dňa 14.02.2024, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom č. k. 7P/133/2023-131 zo dňa 14.02.2024 Okresný súd Námestovo (ďalej aj „súd prvej inštancie“) vo výroku rozhodol, že zamietá návrh otca maloletých detí, aby súd zveril maloleté deti C. B., nar. XX.XX.XXXX a A. B., nar. XX.XX.XXXX, do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, alebo aby súd zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov len maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX.

Rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil s poukazom na ust. § 26 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“).

V odôvodnení poukázal na to, že otec detí sa domáha zmeny rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností, nakoľko od rozhodnutia súdu o rozvoze manželstva, ktorým boli deti zverené do osobnej starostlivosti matky, mu deti hovoria, že si želajú byť v striedavej starostlivosti, chcú viac času tráviť s ním a s matkou v tomto smere nie je možná dohoda. Matka detí s návrhom nesúhlasila. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie konštatoval, že rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 4P/100/2022 zo dňa 11.04.2023 boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky, bol upravený ich styk s otcom. Súd prvej inštancie nezistil takú zmenu pomerov, či už na strane maloletých detí alebo na strane ich rodičov, ktorá by odôvodňovala zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností. Otec detí napokon ani žiadnu takúto zmenu netvrdil. Zo zisťovania názoru maloletých detí kolíznym opatrovníkom, tvrdenia otca o tom, že maloleté deti si želajú striedavú osobnú starostlivosť, preukázané neboli. Kolízny opatrovník uviedol, že maloletá C. sa jednoznačne vyjadrila za zachovanie doterajšej úpravy osobnej starostlivosti, maloletý A., síce pred kolíznym opatrovníkom uviedol, že chce byť týždeň u otca a týždeň u matky, ale nevedel uviesť prečo, opakoval vyjadrenia, ktoré mu povedal jeho otec, že bude musieť ísť vypovedať na súd, bol napätý a nesústredený. Z toho podľa súdu prvej inštancie vyplýva dôvodná obava, že pri zisťovaní názoru bol maloletý A. ovplyvnený záujmami svojho otca. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že nie je v záujme maloletých detí, aby jedno z nich bolo

zverené do striedavej osobnej starostlivosti a druhé nie, pretože by došlo k narušeniu ich súrodeneckej väzby. Pokiaľ otec detí podal tento návrh z dôvodu, že deti si želajú byť v striedavej osobnej starostlivosti, chceli s ním tráviť viac času a on im chcel vyhovieť, je otázne, prečo otec detí doteraz nevyužíval ani ten rozsah stretávania s deťmi, ktorý mu umožňuje doterajšie rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Otec detí síce tvrdil, že po deti si nechodil vo štvrtok, ale až v piatok z dôvodu, že tak to chcela matka detí, matka detí, však toto jeho tvrdenie poprela. Poprela tiež, že by otec detí niekedy žiadal, aby mu umožnila širší styk s deťmi, než otcovi umožňuje doterajšie rozhodnutie súdu. Pokiaľ otec detí tvrdil, že chcel vyhovieť deťom, aby s ním trávili viac času, ale s matkou sa o tom nedalo dohodnúť, nevysvetlil, prečo v tomto smere nepodal návrh na súd na zmenu úpravy styku s maloletými deťmi. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že súhlasí s kolíznym opatrovníkom, že komunikácia medzi rodičmi je na veľmi nízkej úrovni. Narušené vzťahy medzi rodičmi sa prejavovali aj počas pojednávania, kde si rodičia vzájomne spochybňovali svoje rodičovské kompetencie, vyčítali si rôzne nedostatky, bola evidentná ich vzájomná nevráživosť. Nedostatok ich komunikácie na úrovni rodičovstva vyplýva aj z ich elektronickej komunikácie, ktorá bola súdu predložená. Predpokladom striedavej osobnej starostlivosti u detí je vysoká úroveň komunikácie medzi rodičmi. Toto vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4CdoR/13/2023 zo dňa 24.10.2023. Skutočnosť, že vzťahy medzi rodičmi detí sú výrazne narušené a nekomunikujú slušne na úrovni rodičovstva, považuje súd prvej inštancie za podstatný dôvod pre nevhodnosť striedavej osobnej starostlivosti. Čo sa týka procesných súvislostí, súd prvej inštancie zamietol návrh otca detí na zisťovanie názoru maloletých detí priamo súdom a na nariadenie znaleckého dokazovania z odboru psychológie, zameraného na otázku vhodnosti striedavej osobnej starostlivosti. Tieto návrhy na dokazovanie považoval za nadbytočné, názor maloletých detí bol zisťovaný prostredníctvom kolízneho opatrovníka. Civilný mimosporový poriadok neurčuje súdu konkrétny spôsob, akým má súd zistiť názor maloletého dieťaťa, nestanovuje povinnosť, aby ho zistil priamo súd na pojednávaní. Napokon aj samotný otec maloletých detí vo svojom návrhu na začatie konania uviedol, že navrhuje, aby zistenie názoru vykonal priamo súd alebo, aby ho súd zistil prostredníctvom kolízneho opatrovníka. Čo sa týka návrhu na nariadenie znaleckého dokazovania, tento otec detí riadne neodôvodnil, prečo by mal byť takýto dôkaz vykonaný. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že aj bez znaleckého posudku vykonal dostatok dôkazov, ktoré sú potrebné na rozhodnutie vo veci a zdôrazňuje, že na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností je potrebné preukázať zmenu pomerov, ku ktorej došlo od posledného rozhodnutia o úprave, pričom musí ísť o zmenu trvalú a podstatnú. Otec detí takúto zmenu ani len netvrdil. Na tomto zistení súdu by nič nezmenil ani znalecký posudok, ktorý navrhol otec detí.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote, podal odvolanie otec a to z odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1, písm. e), f), g), h) CSP a podľa ust. § 62 ods. 1 CMP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, alternatívne otec navrhol, aby odvolací súd, napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrhu otca vyhovie a nariadi striedavú osobnú starostlivosť. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie nebral do úvahy zistený názor u maloletého A., ktorý vyslovil aj pred kolíznym opatrovníkom, že má záujem o striedavú osobnú starostlivosť. V ďalšom uviedol, že medzi zisteným názorom maloletých detí v konaní prostredníctvom kolízneho opatrovníka a skutočným názorom maloletých detí, tak ako ho prezentujú, je značný nesúlad, najmä u maloletej C., obidve deti podľa neho majú záujem o striedavú osobnú starostlivosť, pričom pod týmto pojmom si deti predstavujú, že týždeň budú tráviť s matkou a týždeň s otcom. Zisťovanie názoru maloletých detí, prostredníctvom kolízneho opatrovníka, otec považuje za nedostatočné a má k nemu výhrady. Kolízny opatrovník mal vytvoriť také prostredie, v ktorom by sa dieťa cítilo uvoľnene a komfortne. Zisťovanie názoru maloletých detí iným spôsobom, napriek opakovaným návrhom zo strany otca, bolo zamietnuté.

Dôvody manipulácie maloletých detí zo strany matky otec pochopil po vykonanom dokazovaní na súde prvej inštancie po vylúčení matky, ktorá prezentovala svoj plán a úmysel presťahovať sa s maloletými deťmi do G., kde si kúpila dom, bola sa informovať o základnej škole, o možnosti prijatia maloletých detí do nej, t. j. mesta vzdialeného od bydliska detí o viac ako 200 km. Tieto skutočnosti sú príčinou nesúhlasu matky s jeho návrhom. Maloleté deti sa však pred otcom opakovane vyjadrujú, že do G. sa sťahovať nechcú. Zároveň otec súdu predkladá správy, ktoré mu poslali maloleté deti, prostredníctvom sociálnej siete a taktiež zvukové nahrávky, kde sa obidve maloleté deti vyjadrujú zhodne, že chcú striedavú osobnú starostlivosť, čo pre nich znamená, že chcú týždeň v starostlivosti matky a týždeň chcú stráviť s otcom. V odvolaní otec maloletých poukázal na problémy v správaní maloletého A., podložené správou zo Základnej školy v H. zo 04.12.2023, ktorú dieťa aktuálne navštevuje, s tým, že z nej malo vyplývať, že u maloletého A. prvé týždne školského roka jeho prejavy správania pripisovali ťažkej adaptácii na nové

prostredie, na novú školu, na spolužiakov, iné pravidlá a postupy. Napriek tejto znepokojujúcej správe základnej školy matka na svojom výsluchu na pojednávaní uviedla, že správanie maloletého A. v škole je v poriadku.

Otec trvá na tom, že je potrebné vykonať znalecké dokazovanie prostredníctvom psychológa, ktorý by zistil a posúdil názor maloletých detí na možnosť zverenia do striedavej starostlivosti, posúdenie jej vhodnosti, prípadne nevhodnosti. Prípadne by zistil, či sú maloleté deti negatívne ovplyvňované niektorým z rodičov alebo príbuznými vo vzťahu k druhému z rodičov, na ktorú manipuláciu poukazuje otec. Otec konštatovanie súdu, že A. bol ovplyvnený záujmami svojho otca pri zisťovaní názoru namieta. Nestotožňuje sa ani s názorom prvoinštančného súdu, ktorým súd vyslovil, že striedavá osobná starostlivosť nie je v záujme ani jedného z maloletých detí, súd tak konštatoval bez náležite zisteného skutkového stavu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sa otcovi javí, že súd svojím rozhodnutím sa viac postavil na stranu matky, jednostranne mal za preukázané jej tvrdenia, ktorými spochybňovala rodičovské kompetencie otca, že neposkytuje starostlivosť o deti riadne, že sa s deťmi neučí, nehovoriac o údajnom požívaní alkoholických nápojov zo strany otca v čase, keď je s deťmi, ktoré sú však zavádzajúce a skresľujúce.

Podľa jedného zo základných princípov mimosporového procesu vyjadreného v čl. 4 Civilného mimosporového poriadku, ak je účastníkom konania maloleté dieťa, má súd konať v jeho najlepšom záujme. V súvislosti s návrhom otca na skúmanie možnosti zveriť do striedavej starostlivosti mladšieho súrodenca, maloletého A. súd prvej inštancie sa k otázke súrodeneckých vzťahov medzi maloletými deťmi nevenoval vôbec, len konštatoval, že rozdelenie súrodencov by nebolo v ich záujme. Bližšie dôvody, pre ktoré tak usúdil, nešpecifikoval. Návrh otca na vykonanie znaleckého posudku v predmetnej veci mohol eventuálne posúdiť aj túto otázku, t. j. možnosť rozdelenia súrodencov, k čomu však nedošlo, nakoľko súd návrh otca na znalecké dokazovanie odmietol.

3. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že pri pohovore s maloletými deťmi na úrade bolo vytvorené vhodné prostredie, v kancelárii, len za prítomnosti kolízneho opatrovníka, v pokojnom prostredí. Maloletý A. bol pri pohovore napätý, nesvoj, to vlastne vyplynulo z danej situácie pri otázkach na striedavú osobnú starostlivosť, z čoho mu nevyplývalo, že to čo maloletý A. hovorí, aj úprimne myslí. Pri pohovore A. uvádzal, že od nového roka chce byť v striedavej starostlivosti a nevedel odôvodniť prečo. Maloletý A. chcel vypovedať pred súdom s tým, že ho kolízny opatrovník informoval, že sa nemusí obávať a vypovedať pred súdom nemusí, aby nebol vystrašený, ale on chcel, lebo mu to povedal tatino. Aj z toho sa dá usúdiť, že má dieťa niečo naučené. Pri striedavej osobnej starostlivosti je dôležitá komunikácia rodičov, aby sa vedeli dohodnúť pri probléme s deťmi na ich riešení, postupe, ale v tomto prípade je komunikácia rodičov narušená, až žiadna. Maloletá C. má vážny zdravotný problém s poškodením chrčtice, kde je potrebné každodenné pravidelné cvičenie, čo otec nevykonáva, pokiaľ sa dieťa zdržiava u otca, čo potvrdila aj maloletá C.. Deti potrebujú pravidlá, hlavne čo sa týka pravidelnej prípravy do školy, čomu sa matka venuje, s deťmi sa učí denne niekoľko hodín. Maloletý A. zle znáša rozvod rodičov, čo potvrdila aj psychologička a učiteľka v škole, a aj matka. Maloletý A. aj v škole v F. mal za správanie poznámky, čo rodičia riešili v škole a vyplynulo to aj z poznámok v žiackej knižke, ktorá bola predložená. Rozdelenie súrodencov ako otec žiadal na pojednávaní, nie je v záujme maloletých detí. Súrodenci sú na seba citovo naviazaní, od malička spolu vyrastali. Kolízny opatrovník odporúča odvolaciemu súdu zamietnuť odvolanie a rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdiť.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že ho považuje za nedôvodné, pretože striedavá osobná starostlivosť nie je v najlepšom záujme maloletých detí. Súd prvej inštancie vykonal zisťovanie názoru maloletých detí jedným z možných spôsobov, neporušil práva maloletých detí a správne vyhodnotil, že znalecké dokazovanie alebo osobný výsluch maloletých detí súdom by bol v konaní nadbytočný, nakoľko by prispieval k ich zbytočnému stresovaniu. Je vecou súdu, ktorý zo spôsobov na zistenie názoru maloletého dieťaťa v konaní zvolí (uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 2Cdo/193/2007 z 1. mája 2008). Matka poukázala na to, že maloleté deti sa vracajú od otca smutné, nakoľko sa tam pravidelne rieši striedavá starostlivosť a výživné priamo pred nimi, sú vystavované rôznym formám citového nátlaku, ak sa nevyjadria tak, ako si navrhovateľ želá, bude ich tatino smutný, nebude mať dostatok peňazí, nebude im môcť nič dopriať a podobne. Od otca prichádzajú maloleté deti vždy s rôznymi dezinformáciami a zastrašeniami, napr. o G., ako bude matka nútená predať dom v G., keď mu odobria striedavú starostlivosť, ako sa tam kradne, ako sa im budú vysmievať v škole kvôli oravskému prízvuku a mnoho ďalších výmyslov, ktorými sa snaží maloletým deťom znechutiť odchod do G., na ktorý sa sami predtým tešili. Otec začal intenzívnejšie pôsobiť na maloleté deti tak, aby tieto zmenili svoje chovanie voči matke a aj jej partnerovi, s ktorým deti výborne vychádzali, tento sa im venoval v čase, keď bol s nimi,

čo otec nedokázal emočne spracovať. Matka nemá dôvod deti manipulovať, nezakazuje im s otcom stretávať sa v určenom čase súdom, niekedy aj mimo neho. Maloletá C. sa pred matkou vyjadrila o údajnom nahrávaní videa, kde ju otec predtým polhodinu prehovára, aby povedala, že chce striedavú starostlivosť, ktoré video, ale otec nepriložil ako dôkaz, no priložil konverzáciu z aplikácie WhatsApp a takisto zvukovú nahrávku. Tieto nahrávky boli nahrávané účelovo, za prítomnosti navrhovateľa v čase, keď už mal maloleté deti u seba. Matka zároveň prikladá spoločnú konverzáciu medzi ňou a otcom, z ktorej vyplýva, že v dobe odoslania textových a zvukových správ mal v starostlivosti maloleté deti otec a to od štvrtku 21.03.2024 do nedele 24.03.2024 a export dát z aplikácie WhatsApp poukazuje na dátum a čas vzniku nahrávky a takisto aj spomínané konverzácie, tieto dôkazy sa javia ako účelové a práve tu sa dá hovoriť o manipulácii maloletých detí zo strany ich otca. Matka maloletých detí považuje za potrebné poukázať hlavne na finančnú stránku spojenú so zmenou zverenia maloletých detí, nakoľko táto je pre otca maloletých detí primárnou, bez ohľadu na najlepší záujem maloletých detí. Otec bol teda zaviazaný platiť výživné vo výške 400 eur mesačne, čo predstavuje pre otca určitý problém, nakoľko tieto záležitosti opakovane rieši pred maloletými deťmi. Dôvodom na zmenu zverenia maloletých detí do striedavej starostlivosti je z toho dôvodu, aby otec nemusel platiť výživné, nakoľko je v domnení, že tak ušetrí a spolieha sa na to, že maloletým deťom kúpi všetko matka, pretože deti sú u nej na prvom mieste. Zámerom navrhovateľa je dom si ponechať len v prípade, že mu bude odobrená striedavá starostlivosť, keďže vtedy by nemusel platiť deťom výživné, čiže otec vidí potencionálny zdroj peňazí práve v ušetrenom výživnom, v opačnom prípade bude nútený dom predať. Ide o spoločný rodinný dom po rozvoze, ktorý si ponechal otec v spojení s platením spoločného úveru. Striedavá starostlivosť by deťom neprospeľa, u otca neabsolvujú žiadne domáce práce, trávia čas hlavne na ihrisku, kde hrajú futbal, chodia na návštevy k rodine, u babky majú postarané o jedlo, večer majú pohodu pri televízore, no povinnosti idú bokom, keďže každú druhú nedeľu od otca prídu nepripravené do školy. Otec detí to doposiaľ nehodlal zmeniť a učenie ponecháva výlučne na matke, hoci má možnosť sa s maloletými deťmi pripraviť do školy, pričom doposiaľ tak nerobil, hoci na pojednávaní tvrdil, že by veľmi chcel, ale matka mu to nedovolí, čo je lož. Otec sa doposiaľ taktiež vôbec nezaujímal o prípravu maloletého A. na 1. sv. prijímanie, neabsolvoval s ním žiadne stretnutia s kňazom, nevenoval sa vedomostnej príprave maloletého A., nedokázal si tak ani v tento dôležitý moment nájsť čas pre svojho syna. V neposlednom rade matka poukazuje na zdravotný stav dcéry, na ktorý dôkladne dohliada tým, že s ňou pravidelne cvičí, chodí na rehabilitácie, kúpeľné liečby a venuje sa jej v každom ohľade. Otec s maloletou C. necvičí, nemá doma pomôcky na cvičebnú metódu SM systému, a teda v prípade zanedbania stavu maloletej C. hrozí, že v 14. roku života bude musieť podstúpiť operáciu, kde by jej vkladali montáž pozdĺž celej chrčtice. Metódu SM systém cvičí matka od 5. roka maloletej C., čiže otec mal dostatok času na to, aby vedel správne vykonávať požadované cviky, avšak doposiaľ sa tak nestalo. Matka zvažuje presťahovanie sa aj s partnerom a maloletými deťmi do G., kde kúpili nehnuteľnosť a podľa zistení matky by mohli byť maloleté deti prijaté do Základnej školy vo E. - I., a teda striedavá starostlivosť by bola v tomto prípade podstatne sťažená v týždňových intervaloch, priam nerealizovateľná.

Od rozvodu bola ich komunikácia relatívne v poriadku, až do času, kedy sa začalo toto súdne konanie. Matka odmieta rozdeľovanie súrodencov, keďže títo sú na seba citovo naviazaní, toto musí byť vždy odôvodnené výnimočnými okolnosťami ako napríklad vtedy, ak maloleté deti tých istých rodičov vyrastajú už dlhší čas oddelene a navykli si už na určité výchovné prostredie, čo však nie je prejednávaný prípad, keďže maloletý A. a maloletá C. doposiaľ vyrastali spoločne. Matka súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že otec netvrdil a nepreukázal takú zmenu pomerov na strane maloletých detí alebo rodičov, pre ktorú by bolo potrebné zmeniť zverenie maloletých detí matke a nariadiť striedavú starostlivosť.

5. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedol, že s ním nesúhlasí. Z jedného stretnutia s maloletým A. v kancelárii úradu práce a rodiny nie je možné usúdiť, aké je pranie dieťaťa vo veku 10 rokov a či toto pranie vykazuje známky vonkajšieho naučenia. Je viac než jasné, že pri tomto rozhovore bol maloletý ovplyvnený prostredím úradu, osobou kolíznej opatrovníčky a stresom z danej situácie. Pranie dieťaťa podľa jeho názoru nie je možné takto riadne ustáliť, a preto navrhoval znalecké dokazovanie u klinického psychológa, ktorému prvostupňový súd nevyhovel. Rovnako sa ani nestotožňuje s tvrdením kolízneho opatrovníka, že striedavá starostlivosť iba pre jedno dieťa nie je v záujme maloletého, nakoľko sú súrodenci na seba citovo naviazaní. Aj keby bola striedavá starostlivosť schválená iba pre maloletého A., súrodenci by sa často predsa stretávali počas striedajúceho týždňa u matky a potom aj počas spoločného času u matky a otca. Kolízna opatrovníčka uvádza, že matka sa s deťmi pravidelne učí, čo vyznieva, ako keby otec maloletých detí toto nebol schopný zabezpečiť, s čím sa nestotožňuje. Zároveň táto sa, ale pri hodnotení stability prostredia a jeho vplyvu vôbec nezaoberá

plánmi matky na odsťahovaní sa za priateľom do G. aj spolu s deťmi, čo spôsobí odlúčenie detí od otca, príbuzných, kamarátov, školy aj známeho prostredia.

6. Vo vyjadrení (replika) k vyjadreniam matky, otec uviedol, že trvá na odbornom prešetrení a vypočutí maloletých detí, tieto sa neustále vyjadrujú, že chcú s ním stráviť čo najviac času, preto žiada, aby boli vypočuté detským psychológom. V ďalšom uviedol, že nevidí žiaden dôvod, aby sa maloleté deti A. a C. sťahovali do G., nakoľko tam matka ani jeho vlastné deti nemajú žiadne rodinné zázemie, ide tu len o záujmy matky, nie jeho vlastných detí. Matka klame a zavádza, vôbec jej nejde o dobro detí, ale o jej vlastné dobro. Deti sú naďalej traumatizujúce z toho, že ich matka má nového partnera a nedokáže to stále prijať. Zvlášť u dcéry, maloletej C., vníma, že nedokáže prijať partnera jeho exmanželky. On deti učí, aby boli tolerantné, ale pre nich je to ťažká situácia. Poukázal na to, že príčinou rozpadu manželstva bola nevera matky s terajším partnerom.

7. V ďalšom vyjadrení matky (duplika) k vyjadreniu otca a k vyjadreniu kolízneho opatrovníka, matka zopakovala skutočnosti uvádzané už v prvom vyjadrení k odvolaniu. Poprela tvrdenia otca, čo sa týka príčiny rozpadu rodiny, podľa nej príčinou rozpadu rodiny bolo jeho správanie. Rozporovala tvrdenia otca ohľadom toho, že by nemala s dcérou cvičiť, že by jej nemala kupovať ortopedické topánky, na ktoré má nárok, a ktoré by mala nosiť. Nie sú pravdivé ani tvrdenia, že maloletá C. nedokáže prijať nového partnera matky, čo je v príkrom rozpore s jej vyjadrením pred kolíznym opatrovníkom, kedy sa obe maloleté deti vyjadrili tak, že s ním majú veľmi dobrý vzťah. Otec však robí všetko pre to, aby sa tento vzťah narušil.

8. Iné vyjadrenia do konania doložené neboli

9. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ v spojení s § 3 ods. 5 písm. a) zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“), preskúmal vec v intenciách ust. § 65 a § 66 CMP a postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

10. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť, len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, príp. doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe, ktorého dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie návrhom uplatnených požiadaviek. Odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil. S poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP, odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku súdu prvej inštancie.

12. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza:

V odvolacom konaní sú predmetom preskúmvanej veci odvolacie námietky otca maloletých, vyjadrujúce nesúhlas s právnym záverom súdu prvej inštancie ohľadne nenaplnenia predpokladov pre zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov alebo zverenia len jedného z maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

13. Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

14. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

15. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti, týkajúcej sa detí, či už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

16. Z citovaných ustanovení teda vyplýva, že súd môže zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. Súd prvej inštancie dôsledne zistil všetky rozhodné skutočnosti a prijal správny záver o neexistencii podmienok pre zmenu pôvodného súdneho rozhodnutia, ktorým boli upravené pomery rodičov k maloletým C. a A., a to rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 4P/100/2022 zo dňa 11. 04. 2023. Týmto rozsudkom súd prvej inštancie na čas po rozvoze zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky a zároveň upravil aj styk otca s maloletými deťmi každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od štvrtka od 14:00 hod. do nedele do 17:00 hod., počas letných prázdnin, počas vianočných prázdnin, počas Silvestra, počas veľkonočných prázdnin.

Dňa 08.11.2023 podal otec návrh na zverenie maloletých do striedavej osobnej starostlivosti, príp. v zmysle doplnenia návrhu zo 14.02.2024 alternatívne, aby do osobnej striedavej starostlivosti zveril len maloletého A., z dôvodu, že od poslednej úpravy malo dôjsť k zmene pomerov na strane maloletých detí, tieto sa vyjadrili, že majú záujem tráviť s ním toľko času ako s matkou a chcú byť v striedavej starostlivosti.

Odvolačný súd zdôrazňuje, že pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav, ktorý tu je v čase jeho vyhlásenia (§ 217 ods. 1 CSP), čiže otázka zmeny pomerov bola preskúmaná naposledy rozhodnutím Okresného súdu Námestovo v konaní sp. zn. 4P/100/2022. Pokiaľ otec podal nový návrh vo veci samej dňa 08.11.2023, súd prvej inštancie sa musel zaoberať zmenou pomerov, ktorá mala nastať v čase od 11.04.2023 do vydania jeho rozhodnutia, avšak tu správne súd prvej inštancie dospel k záveru, že taká zmena pomerov nenastala, ktorá by odôvodňovala zmenu rozhodnutia v zmysle otcovho návrhu, teda zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti, alternatívne zverenie len jedného z maloletých do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov (§ 26 Zákona o rodine).

17. Odvolací súd, ani s prihliadnutím na odvolaciu argumentáciu otca nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a návrhu na zverenie do striedavej osobnej starostlivosti oboch maloletých, prípadne jedného maloletého vyhovieť. Vykonané dokazovanie nepotvrdilo, že by striedavá starostlivosť bola v záujme maloletých detí, nebolo preukázané, že by tak boli lepšie zabezpečené ich potreby, a že by takáto forma osobnej starostlivosti bola v najlepšom záujme maloletých. Tak ako bolo už súdom konštatované v minulých rozhodnutiach, zákonné podmienky pre zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov vyžadujú, aby boli rodičia spôsobilí dieťa vychovávať, aby mali o výchovu dieťaťa záujem, aby bolo zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti v jeho záujme, aby touto úpravou boli lepšie zabezpečené potreby maloletého dieťaťa. Samotná skutočnosť, že obaja rodičia majú o osobnú starostlivosť záujem a že sú z hľadiska fyzického, psychického a existujúcich vhodných bytových podmienok, obaja spôsobilí sa o dieťa starať, nevedie ešte opodstatnene k záveru, že striedavá osobná starostlivosť je pre dieťa vhodná, pokiaľ nie je preukázané aj splnenie ďalších zákonom stanovených podmienok, kumulatívne právnou úpravou požadovaných. Významným faktorom z hľadiska posúdenia splnenia zákonných predpokladov je zistenie, či rodičia napriek rozvratu ich vzťahov, dosahujú takú psychickú a mentálnu vyspelosť, že v záujme dieťaťa sú schopní eliminovať prejavy svojich vážne narušených vzťahov do takej miery, aby to na dieťa nemalo negatívny dopad. V obdobnom duchu vyznieva judikatúra všeobecných súdov v tejto otázke, ktorej spoločným menovateľom je nevyhnutnosť vzájomnej spolupráce pri výchove maloletého. Záujem dieťaťa treba posudzovať z hľadiska objektívneho, nie teda z čisto subjektívneho hodnotenia výhodnosti, či nevýhodnosti pozície toho ktorého z oboch rodičov. Súd musí zohľadniť všetky zákonné kritériá, ale akú dôležitosť jednotlivým kritériám nakoniec prizná, závisí na špecifikách daného prípadu. Pritom súd vždy posudzuje celý súbor relevantných faktorov ako vzťahy medzi dieťaťom a rodičmi, záujem rodičov o dieťa, spôsobilosť každého rodiča starať sa o dieťa, súrodenecké väzby, vhodnosť bytových podmienok, schopnosť komunikácie medzi rodičmi a samozrejme akonáhle je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné, berie do úvahy aj názor dieťaťa samotného. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názor dieťaťa alebo mu nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie jeho najlepšieho záujmu (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.06.2016 č. k. 5Cdo/492/2015). Treba, ale zdôrazniť, že nie je možné, aby všeobecné súdy stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzali a aby založili svoje rozhodnutie iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok ESLP vo veci C proti Fínsku zo dňa 09. mája 2006 č. 18249/02 body 57. - 59.).

18. Názor maloletých detí bol zisťovaný formou nepriameho vypočutia cestou kolízneho opatrovníka. V procese zisťovania názoru maloletých detí nemožno konštatovať žiadne procesné nedostatky (nedošlo k takému porušeniu procesných práv účastníka konania, ktoré by viedlo k odňatiu mu práva konať pred súdom), námietky otca v tomto smere sú nedôvodné. Výsluch maloletých detí vykonal nestranný kolízny opatrovník bez prítomnosti rodičov maloletých detí vo vhodnom prostredí. Kolízny opatrovník riadne zistil názor maloletých detí a tento pred súdom prezentoval, čo vyplýva aj zo zápisnice z pojednávania. Nepriame zisťovanie názoru maloletého dieťaťa je v súčasnej aplikačnej praxi súdu preferované, ide o získanie informácií sprostredkované na základe interpretácie treťou osobou. Názory dieťaťa je podľa okolností konkrétneho prípadu v zásade oprávnený vypočuť aj orgán sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately. Postavenie tohto subjektu môže byť v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele v platnom znení v pozícii kolízneho opatrovníka na základe rozhodnutia súdu, ale tiež má v kompetencii vykonávať opatrenia sociálnoprávnej ochrany (napr. zisťovanie názoru maloletého).

Rovnako súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že znalecké dokazovanie alebo osobný výsluch maloletých detí súdom by bol v konaní nadbytočný a prispieval by k zbytočnému stresu maloletých detí.

19. Odvolací súd po preskúmaní veci a komplexnom posúdení záujmov maloletých dospel k zhodnému záveru ako súd prvej inštancie a síce, že od posledného rozhodnutia súdu nenastala taká zmena okolností významných pre rozhodnutie o nevhodnosti striedavej osobnej starostlivosti, ktorá by opodstatňovala prijatie opačného záveru. Závažnosť zmeny pomerov sa vyžaduje preto, lebo jediným z významných faktorov prispievajúcich k riadnej výchove dieťaťa je stabilita jeho pomerov. Z vykonaného dokazovania odvolací súd má za to, že konanie otca nie je motivované najlepším záujmom maloletých detí, ale záujmami otca, a to aj finančnými. Je potrebné rešpektovať aj názor zistený u maloletej C., ktorá si neželá striedavú osobnú starostlivosť. Zároveň striedavá osobná starostlivosť nie je v súčasnosti vhodná ani pre maloletého A., ktorý je veľmi citlivý, a pre ktorého by pravidelné sťahovanie sa medzi dvoma domácnosťami bolo po psychickej stránke náročné. Matka styk s maloletými deťmi otcovi nijako neobmedzuje. Odvolací súd poukazuje na to, že aj keď striedavá starostlivosť má svoje pozitíva, pri zachovaní rovnocenného vzťahu s rodičmi je nutné si uvedomiť, že prináša aj zvýšené nároky na psychiku dieťaťa, ale aj rad požiadaviek na rodičov. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné dôsledne skúmať, či sú splnené zákonné predpoklady na striedavú starostlivosť o dieťa, predovšetkým či je uvedené v záujme dieťaťa. V preskúmvanej veci súd prvej inštancie dospel aj k takému záveru, že rodičia sa nevedia zhodnúť na otázkach vo vzťahu k výchove a starostlivosti o maloleté deti, vzájomne sa obviňujú, negujú, popierajú svoje rodičovské zručnosti a vo finále sa ocitávajú v začarovanom kruhu neschopnosti viesť kultivovanú diskusiu a správať sa voči sebe s rešpektom a s úctou, čo jednoznačne vyplýva aj z ich vyjadrení. V závislosti od konfliktného správania rodičov je možné brať aj zmenu v správaní maloletých detí, ktoré ich správanie nepochybne vnímajú a začínajú sa u nich objavovať prejavy nervozity, podráždenosti, stresu, zvýšenej citlivosti. Je len na samotných rodičoch, aby si uvedomili, že môžu na psychike dieťaťa zanechať negatívny vplyv ťažko napravitelných aj v dospelosti. Ani v danom konaní ako poukázal súd prvej inštancie, nemal za preukázané, že by výkonom striedavej starostlivosti o maloleté deti boli ich potreby a záujmy zabezpečené lepšie ako v súčasnosti v starostlivosti matky, pričom neboli sociálnym šetrením u nej zistené chyby, ani nedostatky. Matka podľa názoru súdu prvej inštancie sa dokáže o maloletých riadne postarať, zabezpečiť im osobnú starostlivosť na požadovanej úrovni vo všetkých smeroch aj vzhľadom k zdravotnému stavu jedného z maloletých, a to maloletej C.. Na základe uvedeného preto odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne a zákonné potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).